

Erich Kästner

Egy humorista – gondolom – hálás lehet a sorsnak, ha végigélvezheti a tomboló tömegben saját könyveinek elégetését; és a patetikus gesztusok fáradhatatlan kigúnyolója otthon érezhette magát abban a szerepkörben, amelyet a hitleráj rótt rá, a belső emigránsra. Tizenegy évig otthon csücsülni, szakadatlan életveszélyben, álnéven firkálni, morálisan megmaradni: ehhez is kell némi civil kurázsi. Jellemző erre a megerőltető életformára, hogy ebben az időszakban dühösen vigyorogni bírt ugyan, de gyerekkönyvek költéséhez hiányzott belőle a derű-tartalék.

Kästner, a lírikus, jellegzetes weimari jelenség volt: ironikusan és önironikusan filiszter-ellenes, antimilitarista, a művészi finomságokat és mélységeket szarkasztikus vigyorral seperte félre – ahhoz a városi szanzon-költő iskolához tartozott, amelynek a fiatal Brecht és Tucholsky a legismertebb képviselője. Poénos, „komolytalan” költészet ez, de a poénokból nem hiányzik az erkölcsi komolyság.

E. I.

KIFÜLELT ALLEGÓRIA

A.: Mind hasonló megközelítőleg
a kő, mely piramisokban lapul.
Csupán egy pontban különbözőek:
a lenticen sokkal több a súly.

B.: Részvétéért hála és köszönet.
Panaszkodtak talán a kövek?
Mindnyájan felül nyilván nem lehetnek.
Legnehezebb mindig a lenticeknek.

A.: És ha fejtetőn állna minden
így felépült piramis?
Feldönteni őket szerintem
jó volna murinak is.

B.: A piramis már hullna is szét.
Köve omolna s magasulna,
s megint csak fönt volna a csúcса,
s lefele szélesedne ismét.

A.: Ha egymásba bolydulnak dühödten
az emberek . . . pardon, kövek,
úgy véli, végül is örökkön
lent reked a nagyobb tömeg?

B.: Igy vélem. A mértanban értelem dül.
Sírás itt nem segít sokat.
Csak egy segít.
A.: Na mi?
B.: Hogyha ezentúl
nem emelnének piramisokat.

A MÁSIK LEHETŐSÉG

Ha mi győztünk volna a hadban,
míg zeng az ég és áll a bál,
Németország megválthatatlan
bolondokháza volna már.

Idomítanának zenére,
mint némely félvad törzseket.
És állnánk, járdáról lelépve,
ha káplár jó, mint a cövek.

Ha mi győztünk volna a hadban,
kevély állam volnánk nagyon,
kezünk az ágyban is a paplan
alatt a nadrágvarraton.

Minden nő évente fialna,
vagy becsuknák. Kell a gyerek
az államnak, mint konzervmarha,
s vért vedel, mint málnalevet.

Ha mi győztünk volna a hadban,
vállap lenne a papokon,
s az égi, nemzeti magasban
német tábornoké a trón.

Határunk lövészárók volna.
A hold egy altiszt gombja csak.
Rajtunk egy Császár uralkodna.
Fejünk helyén csupán sisak.

Ha mi győztünk volna a hadban,
katonák élénének csak itt.
Bambák és bombák népe lassan
megszokná drót-határait.

S mert elég jutányos az ember,
parancsra szülnének a nők,
hiszen csupán ágyúcsövekkel
a csaták meg nem nyerhetők.

Az ész bilincsben, mozdulatlan
hallgatná végitéletét.
Operett-harcok szakadatlan —
ha mi győztünk volna a hadban —
nem győztünk — s ez szerencse még!

A HAZATÉRŐ

Harmadosztályú hazatérés,
hurrátlan és babértalan.
Nézed a halál mérlegét és
keresed házad. Házad odavan.

Keresed fiad. Sírüregben.
Keresed nőd. Nőd elhagyott.
Jössz és nem kellesz senkinek sem.
Semmiben állsz. A Sehól a lakod.

Te nem voltál jó semmilyen halálra.
A szakadék nem nyelt magába,
s megúsztad az Özönvizet.

Még itt vagy, ám nem úgy, mint bárki más.
Bár vezényelne valaki: „Vigyázz!”
Ez jól jönne neked.

EÖRSI ISTVÁN fordításai